

KNIHA
RÚT

Kam půjdeš, půjdu

Za dnů, kdy soudili soudcové, nastal v zemi hlad. Jeden muž z judského Betléma proto odešel, aby se svou manželkou a dvěma syny nějaký čas bydlel v moábském kraji. Ten muž se jmenoval Elimelech, jeho žena Noemi a jeho dva synové Machlon a Kiljon; byli to Efratejci z judského Betléma. Přišli do moábského kraje a bydleli tam. 1 2

Elimelech, Noemin muž, pak zemřel a ona zůstala sama se dvěma syny. Ti si vzali moábské ženy; jedna se jmenovala Orpa a druhá Rút. Když tam bydleli asi deset let, zemřeli také Machlon a Kiljon. A tak ta žena zůstala sama, bez svých dvou synů a bez muže. 3 4 5

Když se pak v moábském kraji dozvěděla, že Hospodin navštívil svůj lid a dal mu chléb, připravila se s oběma svými snachami k návratu. Noemi se svými snachami odešla z místa, kde žila, aby se vydala na cestu zpět do judské země. „Jděte,“ řekla tehdy oběma svým snachám, „vraťte se domů ke svým matkám. Kéž je k vám Hospodin laskav, jako jste vy byly laskavé k našim mrtvým i ke mně. Kéž vám oběma Hospodin dá nový domov a manžela.“ 6 7 8 9

Políbila je na rozloučenou, ale ony se hlasitě rozplakaly: „Raději půjdeme s tebou k tvému lidu,“ říkaly. „Vraťte se, mé dcery,“ opakovala Noemi. „Proč byste chodily se mnou? Copak ještě mohu porodit syny, aby se stali vašimi manžely? Vraťte se, mé dcery, odejděte. Jsem už stará na vdávání. I kdybych si řekla, že mám ještě naději, i kdybych se ještě tuto noc vdala a porodila syny, copak byste čekaly, až vyrostou? Copak byste se kvůli tomu zdráhaly vdát? Ne, mé dcery, můj úděl je pro vás příliš trpký. Hospodinova ruka se obrátila proti mně!“ 10 11 12 13

Tehdy se rozplakaly ještě hlasitěji. Orpa svou tchyni políbila na rozloučenou, ale Rút se k ní přimkla. Noemi jí řekla: „Pohleď, tvá švagrová se vrátila ke svému lidu a ke svým bohům. Vrať se s ní.“ Rút odvětila: „Nenuť mne, abych tě opustila a odvrátila se od tebe.“ 14 15 16

Kam půjdeš, půjdu,
kde zůstaneš, zůstanu.
Tvůj lid bude mým lidem,
tvůj Bůh mým Bohem.

17 Kde zemřeš, tam zemřu,
tam klesnu do hrobu.
Toto ať mi učiní a přidá Hospodin:
jen smrt mne s tebou rozdělí!“

18 Když Noemi viděla, že se Rút pevně rozhodla jít s ní, přestala jí
19 přemlouvat. A tak šly obě spolu, až došly k Betlému. Když dorazily do
Betléma, nastal kvůli nim po celém městě rozruch. „To je přece Noemi!“
říkaly ženy.

20 Ona však odpověděla:

„Neříkejte mi Noemi, *Rozkoš má,*
ale spíš Mara, *Zatrpklá* –
tak trpký úděl mi Všemohoucí dal!

21 S plnou náručí jsem odcházela,
Hospodin s prázdnou vrátil mne.
Proč říkáte mi Noemi?
Hospodin stojí proti mně,
Všemohoucí mě sužuje!“

22 Tak se tedy Noemi vrátila a s ní z moábského kraje přišla Moábka
Rút, její snacha. Když dorazily do Betléma, začínala právě sklizeň ječ-
mene.

Nečekaná laskavost

1 **2** Noemi měla příbuzného z manželovy strany, znamenitého muže
2 z Elimelechova rodu; jmenoval se Boáz. Moábka Rút se jí zeptala:
„Mohla bych jít na pole sbírat klasy za někým, kdo mi to dovolí?“
3 Noemi odpověděla: „Jdi, má dcero.“ Šla tedy, a když přišla na pole,
paběrkovala za ženci. (A ten díl pole náhodou patřil tomu Boázovi
z Elimelechova rodu.)

4 Vtom z Betléma přišel Boáz. „Hospodin s vámi!“ pozdravil žence.
5 „Hospodin ti žehnej!“ odpověděli mu. „Čí je ta dívka?“ zeptal se Boáz
6 svého služebníka, který měl na starosti žence. Služebník mu řekl: „To
7 je ta mladá Moábka, která přišla s Noemi z moábského kraje. Zeptala
se: ‚Mohla bych jít za ženci a paběrkovat mezi snopy?‘ Co přišla, je na
nohou, od rána až do teď, jen na chvílku si odpočala.“

Boáz tedy Rúť oslovil: „Poslyš, dcero, nechod' paběrkovat na jiné pole. 8
 Neodcházej odsud, ale drž se u mých děveček. Sleduj, kde budou na 9
 poli sklízet, a chod' za nimi. Služebníkům přikážu, ať se tě ani nedotknou. Když budeš mít žízeň, jdi k nádobám a napij se vody, kterou 10
 služebníci načerpali.“ Rúť padla na tvář a poklonila se až k zemi se slovy: 11
 „Čemu vděčím za tu laskavost, že se ke mně znáš? Vždyť jsem cizinka.“ 12
 Boáz jí odpověděl: „Slyšel jsem, co všechno jsi po smrti svého muže 13
 udělala pro svou tchyni, a že jsi opustila svého otce, matku i rodnou 14
 zem a odešla k lidu, který jsi předtím neznala. Kéž ti Hospodin za tvůj 15
 skutek odplatí! Kéž tě hojně odmění Hospodin, Bůh Izraele, pod jehož 16
 křídla ses přišla skrýt.“ „Jsi ke mně tak laskavý, pane,“ odvětila. „Potěšil 17
 jsi mne a mluvil jsi ke své služebnici přívětivě, přestože ani nepatřím 18
 k tvým služebným.“ 19

Když pak přišel čas k jídlu, řekl jí Boáz: „Pojď sem, vezmi si chleba 20
 a namáčeš si sousta ve víně.“^a Přisedla si tedy k žencům, a když jí podal 21
 pražené zrní, jedla do sytosti a ještě jí zbylo. Potom šla znovu paběr- 22
 kovat a Boáz svým služebníkům přikázal: „Nechte ji sbírat mezi snopy, 23
 nebraňte jí. Naopak, vytahujte klasy ze snopů a nechávejte je pro ni. 24
 Jen ať sbírá, neokřikujte ji!“ 25

A tak na tom poli paběrkovala až do večera. Co nasbírala, potom 26
 vymlátíla a byla toho celá efa ječmene.^b Rúť si jej odnesla do města a uká- 27
 zala své tchyni, kolik toho nasbírala. Vzala také, co jí zbylo po jídlu, a na- 28
 bídla jí. „Kde jsi dnes sbírala?“ zeptala se jí tchyně, „kde jsi to pracovala? 29
 Ať je požehnán, kdo se tě ujal!“ Rúť své tchyni odpověděla: „Pracovala 30
 jsem dnes u muže jménem Boáz.“ Nato jí Noemi řekla: „Hospodin mu 31
 žehnej! Neodmítl prokázat laskavost živým ani mrtvým!“ Potom dodala: 32
 „Ten muž je jeden z našich blízkých příbuzných.“^c Moábka Rúť pokračo- 33
 vala: „Řekl mi dokonce: ‚Drž se mých služebníků, dokud nesklidíš celou 34
 moji úrodu.‘“ Nato Noemi své snaše Rúť řekla: „Dobře, že budeš chodit 35
 s jeho děvečkami, dcero. Na jiném poli by ti někdo mohl ublížit.“ 36

Rúť se tedy držela Boázových děveček a paběrkovala, dokud neskon- 37
 čila sklizeň ječmene a pšenice. A zůstávala dál se svou tchyní. 38

Pod křídlem pláště

3 Její tchyně Noemi jí pak řekla: „Musím ti najít domov, má dcero, 1
 abys byla šťastná. Víš, že Boáz, s jehož děvečkami jsi pracovala, je 2

3 náš příbuzný. Dnes večer bude na mlatě převívat ječmen. Vykoupej se,
 4 navoň se, vezmi si nejlepší šaty a jdi za ním na mlat. Nedávej mu ale
 5 o sobě vědět, dokud se nenají a nenapije. Až si půjde lehnout, všimni
 6 si, kde leží. Potom jdi, odkryj plášť po jeho boku a ulehni. On ti pak
 7 poví, co máš dělat.“ Rúť odpověděla: „Udělám všechno, co mi říkáš.“
 8 Odešla na mlat a udělala vše, co jí tchyně poradila.

9 Boáz pojedl, napil se a v dobré náladě si šel lehnout na kraj stohu.
 10 Tehdy se prikradla, odkryla plášť po jeho boku a ulehla. Uprostřed noci
 11 pak sebou ten muž trhl, převalil se – a hle, po boku mu leží žena! „Kdo
 12 jsi?“ zeptal se. „Tvá služebnice Rúť,“ odpověděla. „Přikryj svou služeb-
 13 nici křídlem svého pláště, vždyť jsi náš příbuzný.“ Na to řekl: „Hospo-
 14 din ti žehnej, dcero. Teď jsi projevila ještě větší oddanost než před-
 15 tím, neboť jsi nešla za mládenci – za chudými, ani bohatými. Proto se
 16 neboj, dcero. Udělám pro tebe vše, co žádáš. Každý v mém městě pře-
 17 ví, že jsi znamenitá žena. Ano, je pravda, že jsem příbuzný; je ale ještě
 18 bližší příbuzný než já. Zůstaň tu přes noc. Splní-li ti zítra příbuzen-
 19 skou povinnost, budiž, ať tě vykoupí. Pokud ji ale nesplní, pak, jako že
 20 je živ Hospodin, vykoupím tě já. Spi až do rána.“

21 Spala tedy po jeho boku až do rána. Dříve, než by kdo mohl roze-
 22 znat druhého, ale vstala, protože Boáz řekl: „Ať se nikdo nedozví, že
 23 na mlat přišla žena.“ Potom jí řekl: „Nastav loktuši, kterou máš na sobě,
 24 a podrž ji.“ A když ji nastavila, odměřil jí šest měr ječmene, naložil na
 25 ni a odešel do města.

26 Rúť se vrátila ke své tchyni. Ta se zeptala: „Jak jsi pořídila, dcero?“
 27 A tak jí vyprávěla všechno, co pro ni ten muž udělal. Nakonec řekla:
 28 „Dal mi těchto šest měr ječmene se slovy: ‚Ať se ke své tchyni nevrátíš
 29 s prázdnou.‘“ Noemi jí odpověděla: „Počkej, dcero, uvidíš, jak to
 30 dopadne. Ten muž nepoleví, dokud tu věc ještě dnes nedovede do
 31 konce!“

Vykupitel

1 **4** Boáz mezitím šel k městské bráně. Posadil se tam, a hle – právě
 2 tudy šel onen příbuzný, o kterém předtím mluvil. Boáz mu
 3 řekl: „Pojď sem, příteli, posad se.“ A tak přišel a posadil se. Potom
 4 Boáz pozval deset z městských starších a řekl: „Posadte se tu.“ A když

se posadili, pověděl tomu příbuznému: „Noemi, která se vrátila z moábského kraje, chce postoupit nárok na díl pole, který patřil našemu bratru Elimelechovi. Řekl jsem si, že ti to dám vědět a navrhnu ti: Pořid' si ho před těmito přísedícími, před staršími mého lidu. Chceš-li to pole vykoupit, vykup je. Pokud je nevykoupíš, vyjádři se, ať to vím. Jsi totiž nejbližší příbuzný a já jsem hned po tobě.“ A on řekl: „Vykoupím je.“

Tehdy Boáz dodal: „V den, kdy od Noemi získáš nárok na to pole, získáš i Moábku Rút, ženu po mrtvém, abys tomu mrtvému vzbudil dědice, který ponese jeho jméno.“^a Načež ten příbuzný řekl: „Tak to ho vykoupit nemohu – vždyť bych ohrozil vlastní dědictví! Vykup to pole místo mě; já nemohu.“ (A za starodávna byl v Izraeli při výkupu a směně tento obyčej: Ke stvrzení každého jednání si člověk zul sandál a podal ho druhému. Tak se v Izraeli dávalo potvrzení.) Ten příbuzný tedy Boázovi řekl: „Pořid' si ho sám,“ a zul si sandál.

Tehdy Boáz řekl starším a všemu lidu: „Dnes jste svědky, že jsem od Noemi získal vše, co patřilo Elimelechovi, i vše, co patřilo Kiljonovi a Machlonovi. Ano, i Moábku Rút, ženu po Machlonovi, jsem získal za manželku, abych mrtvému vzbudil dědice, aby jméno mrtvého nezmi-zelo z kruhu jeho bratrů a z brány jeho města. Jste toho dnes svědky.“ Všechni lidé, který byl v bráně, i starší odpověděli: „Jsme svědky. Kéž Hospodin dá, aby žena přicházející do tvého domu byla jako Ráchel a Lea, které společně zbudovaly Izraelův dům! Bud' úspěšný v Efratě, získej si jméno v Betlémě! Kéž ti Hospodin skrze tuto dívku dopřeje potomstvo, aby tvůj dům byl jako dům Perese, jehož porodila Tamar Judovi!“

Boáz si tedy Rút vzal a stala se jeho ženou. Spojil se s ní a Hospodin dal, že počala a porodila syna. Ženy tehdy řekly Noemi: „Požehnan buď Hospodin, který tě ode dneška nenechá bez příbuzného. Ať má v Izraeli jméno! On tě vrátí do života a ve stáří se o tebe postará. Porodila ho přece tvá milující snacha – a ta je ti vzácnější než sedm synů!“

Noemi pak vzala dítě, položila si je na klín a byla mu chůvou. Sou-sedky říkaly: „Noemi se narodil syn!“ a daly mu jméno – pojmenovaly ho Obéd, *Služebník*. Ten se stal otcem Davidova otce Jišaje.

18 A toto jsou Peresova pokolení:
Peres zplodil Checrona,
19 Checron zplodil Rama,
Ram zplodil Aminadaba,
20 Aminadab zplodil Nachšona,
Nachšon zplodil Salmona,
21 Salmon zplodil Boáze,
Boáz zplodil Obéda,
22 Obéd zplodil Jišaje,
Jišaj zplodil Davida.